

Na Dan pobjede održana komemoracija za žrtve grobišta Sep u Gornem Hrašćanu

Imena ubijenih upisana su u dlan Božje ruke

U četvrtak, 5. kolovoza na Dan pobjede i domovinske zahvalnosti održana je već tradicionalna, ove godine deseta po redu, komemoracija za žrtve poratnih likvidacija Drugog svjetskog rata koje su potkraj lipnja, pred 65 godina iz smjera Varaždina kamionima, u više dana i noći dovožene do nasipa zvanog Sep, tu ubijane i u rovove preostale iz rata zakapane.

U prvom dijelu je u župnoj crkvi Pohoda blažene djevice Marije u Macincu, s početkom u 17 sati, vlč Stjepan Markušić služio misu zadušnicu za poginule branitelje i stradale svećenike i žrtve poratnih progona Drugog svjetskog rata pokopane na području župe, a nakon toga je kod spomen križa održana molitva, položeni vijenci i zapaljene svijeće. Pjevanje pod misom i na grobištu predvodila je Ivana Krznar, orguljašica župe Macijec, a zbor je u uvodnom dijelu komemoracije otpjevao hrvatsku himnu i poslije nekoliko prigodnih pjesama.

U ime organizatora Društva za obilježavanje grobišta ratnih i poratnih žrtava i žrtava komunizma prisutne je pozdravio Josip Kolarić, a nakon odavanja počasti žrtvama grobišta Sep i poginulim i ubijenim hrvatskim braniteljima prigodnim riječima okupljenima se obratio Mario Marcijuš koji je rekao: Okupili smo se na mjestu stradanja nedužnih žrtava ubijenih nakon 2.svjetskog rata kako bi ovdje pred spomen križem iskazali poštovanje i suosjećanje prema ubijenima.

Komunistički egzekutori su početkom lipnja 1945. likvidirali vojnike i civile

Znakovit je današnji datum. Prije svega ovo je Dan pobjede Hrvatske vojske nad silama što su desetljećima sprječavale našu slobodu i samostalnost. Ovo je Dan domovinske zahvalnosti, dan u kojem se sjećamo svih onih čija je žrtva života ugrađena kao zavjet ljubavi u temelje hrvatske državnosti.

Mnogo je krvi proliveno, mnogi su živote izgubili zato jer su voljeli svoju Domovinu. I na ovom stratištu, jednom od većih u Međimurju, prije 65.godina mnogo je nedužnih ubijeno od strane jugo-komunističkih zločinaca predvođenih njihovim „drugom Titom“, čije ime i dan danas nose ulice i trgovi diljem Lijepe naše.

Samo zahvaljujući radu i upornosti Udruge žrtava komunizma Međimurske županije predvođene g. Josipom Kolarićem, i dragih nam prijatelja iz Varaždinske županije na čelu sa g. Franjom Talanom, ovo je grobište postalo poznato široj javnosti. Premda je ekshumacija izvedena samo na jednom dijelu ovog grobišta, nepobitna je činjenica da su komunistički egzekutori početkom mjeseca lipnja 1945. pod okriljem noći ovdje likvidirali vojnike i civile, a tijela im zakopali u pješačke rovove. Koliko su bili bešćutni u zločinu, govori i podatak da su tijela ubijenih tek površno pokrili zemljom, pa su za nekoliko dana prisilili mještane susjednih naselja da ih ponovno zakopaju, ali ovaj put dublje. Razlog prekopanja nije iznenadno buđenje svijesti nego nesnosan smrad raspadnutih tijela koji je otkrivao njihova nedjela.

Ipak, sve naše žrtve nisu ostale uzaludne. Domovina je stvarnost koju živimo i vjerujemo da kroz sve ovo više nikad nećemo morati prolaziti. Bože, hvala ti za sve ove mučenike, molimo za spokoj njihovih duša i za vječno svijetlo slobode i mira domovine naše Hrvatske.

Lokalna vlast ni preživjelom iz noćnog pokolja nije htjela pomoći

Nakon tajnika udruge prisutnima se obratio zamjenik načelnika općine Nedelišće, Vitomir Kirić, koji je između ostalog rekao: Poštovane gospođe i gospodo, dragi prijatelji! Okupili smo se danas ovdje, na dan kada obilježavamo veličanstvenu pobjedu Hrvatske vojske, na Dan pobjede i domovinske zahvalnosti, na Dan hrvatskih branitelja. Mi smo se ovdje okupili da se poklonimo svim onim žrtvama koje su 1945. godine ubijene na ovom našem Sepu.

Moj pokojni otac imao je u to doba 13 godina, ovdje iza nas su „šodernice“ (pritom gosp Kirić pokazuje prema jugu, odnosno Dravi i Varaždinu op ft), gdje je danas ribnjak. Jedan mladić koji je preživio, živio je ovdje ranjen dva dana. Jedna naša „hračćanska puca“, kako mi to velimo, nosila mu je dva dana vodu, molili su sve te vlastodršce da mu omoguće liječničku pomoć, liječničku njegu. Nisu to dozvolili, mladić je na kraju preminuo gdje je završilo njegovo tijelo ja vam stvarno ne znam reći. To je samo jedan od detalja, kakva su ono bila vremena. Noć je praktički progutala desetke i stotine tih žrtava, bili krivi ili ne krivi. Nećemo im mi suditi. Ja često prolazim kraj ovoga Sepa, pokraj ovog križa, i često vidim upaljenu svijeću i kiticu cvijeća. Hvala Vama koji to radite, jer to je stvarno pozitivno i dobro, hvala, u ime općine Nedelišće svima koji ste se okupili da bi obilježili ovaj dan i da bi se poklonili ovim žrtvama. – Hvala

Okupili smo se u ime hrvatskog pamćenja.

Prof dr. Stjepan Hranjec, predsjednik Matice Hravstek ogranak Čakovec je naglasio, nakon pozdravnih riječi, - Na ovaj veličanstveni Dan, na Dan pobjede i domovinske zahvalnosti, mi smo se ovdje okupili na još jednom hrvatskom stratištu. Okupili smo se rekao bih u ime hrvatske memorije, u ime hrvatskog pamćenja. Zato je pamćenje, i memoriranje o ovakovim zločinima ili zločinu koji se dogodio, duboko civilizacijski čini, civilizacijska gesta, kojoj svako onaj, a to smo ovdje mi pokazuje da mu nije do osвете, nego do pamćenja, do obilježavanja i pogotovo do istine. Danas je biskup Ivas na propovijedi u Kninu govorio: Istina će vas osloboditi.

Međutim danas na žalost još ima onih koji bi tu istinu i tu činjenicu htjeli ili prešutjeti, ili falsificirati, ili preokrenuti. Kao da se to nije dogodilo - rekao je između ostalog prof Stjepan Hranjec, a na kraju obraćanja pročitao je pjesmu Nikole Miličevića. – *A sada ste smireni mrtvi moji, dobra zemlja dade vam konačni dar. Mir i pokoj vašoj dobroti i patnji, što ostade u vječnosti upisana, čudesnim pismenima koji mi ipak danas znamo pročitati.* - Hvala

Nije na meni da sudim nego pomoći da se taj dio povijesti detaljnije istraži

U ime Međimurske županije, kod spomen križa prisutnima se obratio Petar Novački, predsjednik Skupštine međimurske županije, koji je nakon pozdravnih riječi rekao – Nije na meni da sudim, na meni je da moja saznanja proširim i prenesem svojim bližnjima i da im kazujem da se moramo pokloniti žrtvama, doći ovdje i pomoći da se taj dio povijesti detaljnije istraži i osudi na način da se to više nikad ne dogodi.

Kod spomen križa su položeni vijenci i zapaljene svijeće. U ime općine Nedelišće vijenac su položili donaćelnik Vitomir Kirić, vijećnik Željko Kačun i Darko Borko, predsjednik Udruge branitelja Domovinskog rata općine Nedelišće, a u ime Matice hrvatske Čakovec, polaganju vijenca prisustvovali su tajnik Tomo Blažeka, Josip Bajuk i predsjednik dr. Stjepan Hranjec. U ime organizatora vijenac je položio Josip Kolarić, svijeće su zapalila Stanko Lazar, Zlatko Pišpek i ostali članovi, a u spomen na stradale svijeće su zapalila i izaslanstva udruge Hrvatski domobran Čakovec, Novi Marof i Varaždinske Toplice, kao i brojni pojedinci. U Ime Družbe braće hrvatskog zmaja – zmajski stol Čakovec tu su bili i svijeće zapalili Marijan Ramušćak i Ivica Zanjko, a komemoraciji su nazočili i predstavnici mjesnog odbora Gornji Hrašćan, iz Odbora za uređenje spomen području vlač Vilim Cecelja bio je Vlado Horenec i predstavnici ostalih udruga.

U završnom dijelu, vlač Stjepan Markušić je rekao: - Stojimo na ovom mjesto da bismo počastili njihov nama nepoznat život, ali nama njihovu poznatu tešku groznu smrt.

Stojimo na ovome mjestu, na ovome tlu, koje čuva uspomenu na njih, koje je moralo šutjeti preko 50 godina. Stojim mi koji poštujemo svaki čovjekov život, koji poštujemo da čovjek mora i može, ima pravo umrijeti i biti pokopan, i da mu se obilježi mjesto pokopa, da se znade njegovo ime. Mi ovdje njihova imena ne možemo izgovarati iako su ona upisana u dlan Božje ruke. Iako su ona u trenutku krštenja izgovorena, a eto ovdje je njihov život završio. Zato molimo samo to: - Gospodine Bože sjeti se njihovih imena što su ih od ljudi primili, po kojima ih Ti i njihovi rođaci prepoznaju i nakon njihove smrti. U znak naše nade da će Bog ovdje nasilno poginuloj braći i sestrama i svima nama dati novi i besmrtni život i za svjedočanstvo naše vjere u uskrsnuće blagoslivljam ovo sveto tlo u ime Oca i Sina i Duha svetoga. Amen.

Zadnja nedjelja u svibnju slavi se kao Dan sjećanja na žrtve komunističkog terora

Nakon komemoracije održan je druženje u prostorijama župe Macinec,. O aktivnostima udruge Hrvatski domobran iz Varaždinskih Toplica govorio je Bruno Hajduk, dopredsjednik ogranka koji je istaknuo da je na području Varaždinskih Toplica spomen križem obilježeno grobište u Leskovcu u kojem su partizani poubijali zarobljene branitelje Varaždinskih Toplica. Ivan Štefec, predsjednik ogranka Hrvatski domobran Novi Marof istaknuo je da je Grad Novi Marof donio Odluku prema kojoj će se zadnja nedjelja u mjesecu svibnju slaviti kao Dan sjećanja na žrtve komunističkog terora.

Pokolj hodočasnika i nevinih ljudi slavili smo kao Dan ustanka

Franjo Talan, predsjednika Društva za obilježavanje grobišta istaknuo je da se nedavno obilježavao spomen na žrtve koje su četnici i gerilski komunisti poubijali na povratku s proštenja Svetoj Ani iz Kosova kod Knina. Pritom je citirao šibenskog biskupa Antu Ivasa, koji je u propovijedi, pod misom na svetkovini svete Ane, naglasio: - *Kronika župe sv. Ante u Kninu i spisi arhiva biskupskog ordinarijata Banja Luke.., i mnoga druga svjedočanstva svjedoče da je na današnji dan 1941. godine, župnik župe Drvar vlč. Waldemar Maximilian Nestor došao sa svojim župljanima na hodočašće, ovdje svetoj Ani na njezin blagdan, kako je to i prije bio običaj. Došli su moliti za svoje obitelji za svoju djecu za svoj narod.., dakao oboružani jedino svojim krunicama kao svojim oružjem. Sutradan je bila nedjelja, pa da župljani koji su ostali u Drvaru ne bi bili bez mise, župnik je s hodočasnici sjeo u „Šipadov“ vlak uskog kolosijeka... Na tromeđi Bosne, Dalmacije i Like, oko Trubara, vlak su zaustavili četnici... Pobunjenici su napali vlak, župnika, izvukli iz vlaka i s njime skupinu hodočasnika, okrutno ih poubijali a tijela im bacili u jamu Golubinjaču. Dakako, bez milosti, bez suda i ukopa, bez križa i spomena...*

Komunistička vlast je datum ubojstva župnika i hodočasnika proglasila za Dan ustanka u Hrvatskoj i Bosni i Hercegovini, a isti smo kao takav slavili do osamostaljenja Hrvatske.

No, nisu samo Hrvati zločin slavili kao državni praznik, slično se dogodilo i susjedima Slovencima. Da li su i oni jedno ubojstvo kao praznik slavili po uzoru na Hrvate, ili su se ugledali i na koje druge onodobne komunističke uzore ne znamo. Činjenica je da su Dan ustanka protiv okupatora slavili u spomen na događaj koji je zbio 22. 07. 1941. a tad je "komunist Miha Novak ubio Slovenca Franca Žnidaršiča". Dakle čovjeka koji očito nije bio okupator, ali je svejedno datum uzet kao "Dan vstaje", kojeg je prihvatila slovenska skupština 1951. godine (iz knjige "S spravno ljubeznijo iz rdeče ledene dobe" - Jože Dežman).

Koliko je još komunističkih laži u nama, s kojima su nas trovali, a eto mi potpuno informaciju o događaju nismo imali.

Ekshumirane žrtve grobišta Sep dostojno će se pokopati

Zato zahvaljujem svima koji su se odazvali prisustvovati komemoraciji i pridonijeli očuvanju uspomene na žrtve poratnih likvidacija 1945. godine. U završnom dijelu je Josip Kolarić, podsjetio je na nastojanja koja Društvo za obilježavanje grobišta žrtava komunizma, koje je osnovano 18 siječnja u Čakovcu, zajedno s drugima čini kako bi se izgradila spomen kosturnica u koju će se pokopati posmrtni ostaci ekshumirani na zapadnom dijelu grobišta Sep. U zajedničku kosturnicu pokopat će se i kosti žrtava iskopanih kod rekonstrukcije nasipa, koje se odvijalo početkom ožujka 2009. godine, a i one koje su iskopane do trenutka kada nisu od Suda zabranjeni radovi.

Zapisao Franjo Talan, fotografije snimio Blaž Talan, za web stranicu pripremio Dragutin Šafarić

GORNJI HRAŠĆAN

10. 8. 2010 LIST MED.

Obilježena 65. obljetnica stradanja na grobištu Sep

Podno križa podignutog na mjestu zvanom Sep u Gornjem Hraščanu, gdje su u lipnju 1945. godine bez suđenja ondašnji komunistički vlastodršci po završetku Drugog svjetskog rata mučki likvidirali više desetaka osoba, 5. kolovoza održana je komemoracija za sve stradale žrtve. Uoči komemoracije, u župnoj Crkvi Pohoda BDM u Macincu služena je misa zadušnica koju je predvodio domaći župnik vič. **Stjepan Markušić**.

Na tom, vjerojatno najvećem međimurskom stratištu, uz mještane su se okupili i članovi Društva za obilježavanje grobišta ratnih i poratnih žrtava i žrtava komunizma, Udruge hrvatskih dragovoljaca Domovinskog rata Općine Nedelišće, Udruge dragovoljaca HOS-a, Hrvatskog društva političkih zatvorenika, Hrvatskog domobrana iz Čakovca, Varaždinskih Toplica i Novog Marofa, Odbora za uređenje spomen-područja vič. **Vilim Cecelja** te izaslanstva Međimurske županije, Općine Nedelišće, Mjesnog odbora Gornji Hraščan, Matice hrvatske - Ogranak Čakovec i Družbe Braća hrvatskoga zmaja - Zmajski stol Čakovec.

Prisutnima su se obratili predsjednik Društva **Josip Kolarić** i tajnik **Mario Marcijuš**, zamjenik načelnika Općine Nedelišće **Vitomir Kirić**, predsjednik Skupštine Međimurske županije **Petar Novački** i predsjednik

Matičinog čakovečkog ogranka prof. dr. **Stjepan Hranjec**. Osim što su podsjetili na tragična zbivanja u Sepu, gdje su zločinci zbog žurbe pod okriljem noći nedovoljno duboko pokopali likvidirane žrtve, pa su nakon nekoliko dana zbog smrada iz polja natjerali mještane da poginule još jednom dublje pokopaju u pješćane rovove, istaknuli su kako je to okupljanje značajno kao sjećanje hrvatskog naroda na velik civilizacijski čin. Založili su se da se to stratište detaljnije istraži jer se još ne zna točan broj i imena svih stradalih te su pozvali prisutne da ne zaborave ove niti druge žrtve koje su stradale u stvaranju nezavisne i slobodne Hrvatske. U kršćanskom zajedništvu molitvu za stradale izrekao je vič. **Stjepan Markušić** nakon čega su nazočni položili cvijeće i zapalili svijeće. (al)

